

Sygn. akt: III AUa 1881/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn

Sędziowie: SSA Ewa Naze (spr.)

SSA Mirosław Godlewski

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Łodzi

sprawy **M. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 6 listopada 2012 r., sygn. akt: VIII U 2674/12;

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz M. R. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 1881/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 kwietnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. R., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od dnia 1 marca 2003 r. do dnia 31 grudnia 2011 r.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę i uznanie, że podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu także po 1 stycznia 2012 r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił decyzję ZUS i ustalił, że M. R. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 stycznia 2012 r., przywracając mu termin do opłacenia składki za styczeń 2012 r. po terminie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. R. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 29 lutego 2000 r. i od dnia 1 marca 2003 r. Do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej wnioskodawca zgłosił się od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 29 lutego 2000 r. i od dnia 1 marca 2003 r. Wnioskodawca - za wyjątkiem składki za styczeń 2012 r. którą uiścił w dniu 1 marca 2012 r., tj. po terminie 15 lutego 2012 r. - zawsze regulował terminowo i w prawidłowej wysokości składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. W dniu 24 sierpnia 2011 r. wnioskodawca uzyskał zgodę organu rentowego na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Wcześniej wnioskodawca nigdy nie miał żadnego opóźnienia w regulowaniu składek na ZUS. Na początku 2012 r. hurtownia wnioskodawcy miała kłopoty finansowe. Problemy finansowe wnioskodawcy doprowadziły do tego, że M. R. ma również duże zaległości m.in. w opłatach czynszowych za mieszkanie, a także podatkowe. Wnioskodawca w pierwszej kolejności na początku 2012 roku uregulował jako płatnik składek należności ubezpieczeniowe z tytułu umowy zlecenia zawartej z zatrudnioną przez niego osobą. M. R. od wielu lat cierpi na chorobę wrzodową, a ponadto ma chory kręgosłup. Problemy zdrowotne odwołującego nasiliły się na początku 2012 r. W związku z bardzo złym stanem zdrowia wnioskodawca otrzymał od lekarza zaświadczenie o niezdolności do pracy od dnia 12 stycznia 2012 r., był niezdolny do pracy do 7 marca 2012 r. Samotnie prowadzi gospodarstwo domowe. W czasie choroby M. R. ze względu na charakter jego schorzeń, leżał w łóżku i nie miał możliwości wstawania. Pieniądze na opłacenie składki uzyskał od siostry. Wnioskodawca opłacał kolejne składki na to ubezpieczenie za luty, marzec, kwiecień i maj 2012 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za zasadne. Przywołał art. 6 ust. 1 pkt. 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 oraz art. 11 ust. 2 i 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. regulujące kwestię ubezpieczeń społecznych osób prowadzących działalność gospodarczą, w tym i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Wskazał, że zgodnie z art. 14 ust. 2 dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie, z tym że w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie. Bezsprzecznie odwołujący składkę za styczeń 2012 r. na to ubezpieczenie uiścił po terminie bowiem w dniu 1 marca 2012 r. Jednakże, zdaniem Sądu Okręgowego, okoliczności przedmiotowej sprawy, a zwłaszcza przyczyny, z powodu których doszło do opłacenia składki za styczeń 2012 r. po terminie, sprawiają, że organ rentowy niezasadnie odmówił wnioskodawcy wyrażenia zgody na opłacenie przedmiotowej składki z opóźnieniem. Sąd wskazał, że w tym okresie wnioskodawca był osobą chorą, nie był w stanie wstać z łóżka, nadto znalazł się w poważnych kłopotach finansowych. Uiścił przedmiotową składkę w pierwszym możliwym terminie, kiedy mógł realnie zdobyć środki finansowe na to. Sam bowiem ze względu na stan zdrowia i trudności finansowe nie mógł tego zrobić w ustawowym terminie. Dotychczasowa postawa odwołującego, który terminowo opłacał składki, dodatkowo przemawia za tym, że organ rentowy niezasadnie rozpoznał negatywnie wniosek skarżącego w tym zakresie. Z tych też względów Sąd Okręgowy przywrócił termin do opłacenia przedmiotowej składki po terminie, co skutkowało stwierdzeniem dalszego podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu także po 1 stycznia 2012 r.

Sąd rozstrzygnął również o kosztach procesu w oparciu o zasadę odpowiedzialności za jego wynik.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu naruszenie prawa procesowego wskutek przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej i przyjęcie, że zachodzi uzasadniony przypadek dający podstawę do wyrażenia zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie. ZUS wniósł o zmianę wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji.

Ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sedno sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia czy w stosunku do M. R. zaszyły okoliczności uzasadniające wyrażenie zgody na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie. Strony nie kwestionowały bowiem, że składka na to ubezpieczenie za miesiąc styczeń 2012 r. została opłacona po obowiązującym terminie płatności. Sąd Okręgowy uznał, że zaistniały przesłanki, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. 2009 r., Nr 205, poz. 1585 z zm.) tj. uzasadniające skorzystanie w/w instytucji względem odwołującego, co oznaczałoby, iż nie ziszcila się podstawa do wyłączenia go z przedmiotowego ubezpieczenia. Organ rentowy kwestionował powyższe rozstrzygnięcie wskazując, że Sąd błędnie przyjął, iż skarżący przedstawił okoliczności dostatecznie uzasadniające opóźnienie w opłaceniu składek, przez co niewłaściwie zastosowano sporny przepis prawny.

Zarzut powyższy nie prowadzi do podważenia wyroku Sądu Okręgowego. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni komentowanej normy prawnej. Nie uznał on z całą pewnością, że podanie jakiegokolwiek powodu wystarcza dla udzielenia zgody na opłacenie składek po terminie. Przeciwnie dokonał rozbudowanej analizy okoliczności przedstawionych przez wnioskującego a dokonując ustaleń faktycznych w sprawie oparł się na wyjaśnieniach odwołującego, zeznaniach świadka, wyciągach bankowych. Wskazał na fakt poważnych problemów finansowych i stan zdrowia odwołującego. W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczności powyższe dostatecznie usprawiedliwiają decyzję o wyrażeniu zgody na opłacenie składek po terminie. Zauważyć trzeba, że po pierwsze opóźnienie to nie było znaczące (biorąc po uwagę ostateczny termin płatności i datę uregulowania zaległości wynosiło ono niespełna pół miesiąca). Nadto wnioskujący wymaganą kwotę uiszczył. Przede wszystkim jednak przeważającą rolę odgrywają tu kłopoty finansowe firmy jak i stan zdrowia skarżącego. Z materiału dowodowego wynika niezbicie, że sytuacja firmy na początku 2012 r. była bardzo trudna, przynosiła straty. Nadto wnioskodawca był obciążony kredytem gotówkowym. Na to nałożyły się problemy zdrowotne uniemożliwiające w znacznym stopniu działanie wnioskującego. Warto tu przy tym zauważyć, że w sprawie wystąpił zespół powyższych okoliczności, powodem zwłoki nie była tylko fizyczna niemożliwość opłacenia składki (organ rentowy sugerował, że obowiązek ten mógł zostać powierzony choćby córce ubezpieczonego) ale i także kłopoty z środkami na dokonanie wpłaty. Przy czym samo posiadanie jakichkolwiek pieniędzy na koncie nie musi być przesądzające, skoro niewątpliwie wnioskodawca musiał zapewnić przede wszystkim sobie konieczne utrzymanie. Zasadnie przy tym Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na fakt, że odwołujący był praktycznie sumiennym płatnikiem, przy czym składki za kolejne miesiące wpłacał bez opóźnień. Powoływanie się zaś na fakt, że ubezpieczony korzystał już wcześniej z ulgi wynikającej z art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy, a zatem zdawał sobie sprawę z konsekwencji zwłoki jest w tym przypadku chybione, skoro niedotrzymanie terminu nie wynikało z niewiedzy czy zaniedbań.

Konkludując, nie jest słusznym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, rygorystyczne i bezwyjątkowe przyjmowanie, że w każdym przypadku osoba ubezpieczona, prowadząca działalność gospodarczą jest zobowiązana do zabezpieczenia środków na pokrycie zobowiązań względem organu rentowego. Trzeba wziąć pod uwagę także szczególne wypadki, gdy z przyczyn niezależnych w danym miesiącu uiszczenie składki może być z przyczyn finansowych niemożliwe. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że biorąc pod uwagę w/w okoliczności, przyznanie przedmiotowej ulgi M. R. jest sprawiedliwe i uzasadnione. Tym samym Sąd Apelacyjny nie dostrzega po stronie Sądu Okręgowego błędów w ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ani też nieprawidłowego zastosowania przepisów prawa materialnego – art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej.

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest bezzasadna i podlega na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł mając na względzie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j.t. Dz.U. 2013 r., poz. 490).